

KEVADISED MÕTTED

Meie ootused on lõpuks pärjatud: uus riiklik õppekava põhikoolile ja gümnaasiumile viimaks ometi Vabariigi Valitsuses kinnitatud. Meile uus õppekava meeldib. Oleme nii mõnegi aine õppekomplektis sellele juba liginenud, nüüd on meie eeldatud ootus ka ametlikustatud. Kirjastuse jaoks on alanud põnev aeg. Iga päev toob uusi kokkuleppeid uute ja värskete mõtetega autoritega. Oleme alustanud oma uue õppekirjanduse dokumenteerimist ka meie kataloogidesse, mis jõuavad teieni augustis. Sellest hoolimata ärgitame kõiki õpetajaid ja õppejõude analüüsima oma konsepte, töölehti ja muid lisamaterjale, et kas mitte ka nende hulgas pole mõnd materjali, mis pakuks huvi kolleegidele üle kogu Eesti. Oleme teie pakkumistele alati avatud.

Tänases lehes tutvustab Marianne Martinson oma raamatut „Õpiraskused. Kelle probleem? Kust otsida lahendusi?” Pr Martinson on õpiraskuste teemaga tegelenud aastaid. Nüüd on tema mõtted ja soovitusel kättesaadavad kõikidele õpetajatele. Usutavasti saab sellest päästerõngas nii mõnele seni vääriti mõistetud õpilasele, sest õpetaja hakkab tema muresid nägema uuel tasandil ja on varasemast valmim neid omapoolese lahendustega leevendama.

2010. aasta on kuulutatud lugemisaastaks. Selle üks kulminatsiooni-

punkte leiab aset 6.-8. maini Nokia kontserdimajas, kus peetakse järjekordset Balti raamatumessi. Kolm päeva täis kirjanike ja illustraatorite kohtumisi lugejatega, raamatuesitlusi, töötubasid, soodsaid raamatuste ning ühe messi peasündmusena ka

seminar e-raamatu teemal. Viimase poole aasta jooksul on ka Eestis tehtud suur samm e-raamatu laialdasema leviku suunas. Nimetatud seminar aitab väliskülastajatel teel meil kindlasti hakata e-raamatu võimalusi veelgi paremini mõistma ja kasu-

tama. Kes teab, kaugel see esimene üldhariduskoolile mõeldud e-õpikki siis on.

Koolibri korraldab messil mitmeid üritusi, olgu siinkohal mainitud eelkõige koolirahva jaoks ehk enim huvi pakkuvad: Natalja Litvinova hu-

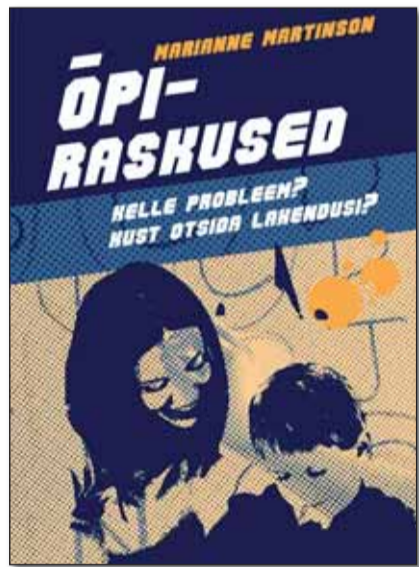
base käsitööraamatu „Loomerõõm” esitlus koos nukkude meisterdamise töötoaga ning Raivo Tihanovi poistele mõeldud, kuid ka tüdrukutele soojalt soovitatava ulmejutu „Täiega pöördes” esitlus. Poisid on olnud ilukirjanike sihtrühmas üsna harvalt esindatud. „Täiega pöördes” astub pika sammu selle võla likvideerimisel.

Selles lehenumbris on meil hea meel tutvustada ka kolme teie poolt väga sõbralikult vastu võetud sarja järjekordset üllitist. Kolmanda ja peagi ka neljanda osa on saanud meie viimase aasta populaarseim toode „Eesti looduse pildimapp”. Uued osad tutvustavad vastavalt aiavilju, metsamarju ja seemi ning puid, põõsaid ja lilli. Sarja „Valmistume kooliks” on lisandunud värvi-raamat, mida täiendavad ka asjakohased klepsud. Sarja looja Pilvi Kula aga töötab juba uue materjali kallal, millest anname teile lähemalt teada meie ülejäärgmises numbris. Krista Kumbergi autopönn Anto sari saab uhkeldada kolmanda raamatuga, mis rõhutab iga indiviidi omapära olulisust ja selle austamise vajadust.

Tulemuslikku kevadveerandit ja rõõmsaid kohtumisi Balti raamatumessil!

TEIE KOOLIBRI

KELLE PROBLEEM ON ÕPILASE ARENGU TOETAMINE?

Marianne Martinson
ÕPIRASKUSED
Kelle probleem?
Kust leida lahendusi?
160 lk, pehme köide, 2010

Miks ja millal õpitahtmine kaob – see mure puudutab lähedalt peale õpilase enda ka õpetajat ja lastevanemaid ning võib-olla peaks seda küsima neiltki, kes hariduselu korraldavad. Raamatus analüüsitakse õpiraskuste tekke põhjusi ja pakutakse konkreetsete probleemide ületamise võimalusi. Vaatluse all on ka õpitingimused ja raskuste ennetamise võimalused.

Rääkides hariduslikest erivajadustest, usume, et meil on vääraratu klassifitseerimisvahend, mille alusel õpetust igähele sobivaks reguleerida. Erivajaduste klassifikatsiooni täiendatakse pidevalt ja nii teame, et ka andekus on erivajadus. Eristamise piir näib kindla mõõdnuna. Kas on? Kirjeldan siin mõnd koolipoissi. Esimene neist on lugemishimuline aineolümpiaadidel käija, kellel tõsine kirjutamispuue, teine emotsionaalselt intelligentne suhtleja, kellel tõsine õpiraskused, ning kolmas suudab õpi- ja käitumishäireteta hakkama saada enamasti teistest eraldi õppides. Toetamist vajavad kõik kolm. Eks näiteid ole teisigi. Abivajaduse liiki ja ulatust pole lihtne selgelt määrata. Samuti nõuab õpilase arengu tegelike vajaduste kindlaks tegemine vahel rohkem aega, sest kõik näib muutlik ja võib sõltuda millestki, mida esmapilgul ei avasta. Kuid märgates õpilast, kellel teiste hulgas olemine või õppimine raske, tuleb hädasolijat kohe aidata.

Õpetaja on võtmeisik

Õpetajast teeb võtmeisiku tema töö olemus. Tal on kõige tihedam kokupuude õpilaste ja kodudega. Nii märkabki õpetaja sageli hädasolijat koolis esimesena. Õpetajale on pandud suur vastutus. Ta peab õppekava nõudeid täitma, õpitulemusi saama ja temalt oodatakse õpilaste isiksuse arendamist. Enamasti tuleb tal tegutseda kirevas õpilasseltskonnas, kus homogeensus pole tegelikult võima-

lik. Ja kas saabki klassis ühetaolisust soovida, kui eesmärgiks on isiksusliku arengu toetamine? Õpetajatöös tuleb otsustada ja siin on abiks vastuolude teadvustamine. Peatume koolipoiste näidetel. Kas õpetaja leiab endas kindlustunde, et toetada andekat noorukit isiksuslikul arenguteel, kui ta peab samal ajal poisi rohkeid kirjavigu parandama? Kas klassijuhataja sõandab ja oskab klassikollektiivi empaatiavõime arendamisel mõõtu võtta õpiraskustega poisikese suhtlemisoskusest? Kuidas lepi klassijuhataja õpilasega, kes teiste hulgas õpitud ja oldud ei saa, kuid eraldi saab hakkama kõigegea? Keerukad suhteprobleemid on õpetajale proovikiviks, kuid õpilast ei tohi abita jätta. Vaja on toetatavat koostöösuhet.

Tugisüsteem aitab kriitilisi suhteid stabiliseerida

Kui varem tegutsesid koolis psühholoogilist, meditsiinilist ja õpiabi andvad spetsialistid rohkem omaette, siis nüüd töötatakse tugisüsteemis, mida juhivad ja koordineerivad tugisüsteemi juht. Senistele spetsialistidele on lisandunud sotsiaalpedagoog. Tugisüsteem kui oluline uuendus sunnib kriitiliselt analüüsima seniseid koostööoskusi, sest süsteemne käsitlus välistab arusaama, et spetsialistid ainukesena teavad, oskavad, loovad korra ja vastutavad, et õpi- ja käitumisprobleeme kooliseinte vahel poleks.

Tugisüsteem eeldab ühist vaatenurka kooliperes tervikuna, osapoolte omavahelisi kokkuleppeid ning jagatud vastutust. Tugisüsteemi vajalikuks pidamine tähendab, et ollakse valmis koostööks ja võimetekohase vastutuse võtmiseks igal tasandil (kooli juhtkond, õpetajad, õpilased,

vanemad jt asjaosalised). Ühise suuna saanud tõhus koostöö on isiksusliku arengu toetamisel parim vahend. Konstruktivne tegevus algab usalduslikust ja avatud tööõhkkonnast, milles hakatakse üheskoos erisusi mõistma ja toimivat abisüsteemi kujundama. Paratamatult peab aga mõtlema ka sellele, kuidas toetada

individuaalset erivajadustega arengut kooli kontekstis nii, et kool kui tervik suudaks samal ajal häireteta funktsioneerida. Ellu peavad jääma kõik! Selles olukorras seisame asjaosalistena integratsiooniprobleemide ees: me peame ühendama erinevad arengud institutsiooniga, vältides sundi. Toetava seadusandluse ja materiaalsete ressursside kindlustamine on vaid asja üks pool, kuid sellest olulisemgi tundub meie endi lähenemiseviisi ja mõistmisvalmidus, sest tegemist on ju inimsuhetega.

Kooliõppimine toimub alati suhete väljal ja suhete kaudu. Ainetundi jõuavad erinevad ootused, hoiakud, hirmud, arusaamad, sümptomid, antipaatiad jne, mis pääsevad mõjutama ka õppeprotsessi. Hästi toimiva õpituotuse saavutamiseks peab looma õpetaja, kes suudab seda kõige paremini teha positiivsete suhete kaudu. Kuna õpetajal on koolis nii kandev roll, siis on äärmiselt oluline, et ta jaksaks oma õpetajatööd teha ka juhul, kui klassis on erivajadustega õppija. Siin peame õpetajat igati toetama.

MARIANNE MARTINSON,
autor

Marianne Martinson on Jüri Gümnaasiumi logopeed ja aastaid töötanud Tallinna Ülikooli lektorina. Ta on pikka aega tegelnud õpiraskuste teemaga ning ka käesolev raamat on välja kasvanud tema selleteemalisest teaduslikust uurimistööst.